

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 26. Explicatur peccatoris plena conversio, ostenditurque quòd sit
totius hominis interioris exteriorisque mutatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

conversis : semiplena proinde conversio, seu
dissipantia de peccatis, ad peccatorum veni-
am non sufficit, sed plena requiritur.

324 **D**emonstratur, quia peccatoribus Deus in sa-
cris Litteris veniam non promittit, nisi sub
hac conditione, si ad ipsum toto corde revertantur.
Deuteron. 4. v. 29. *Cum quaesieris Domi-
num... invenies eum; si tamen toto corde que-
sieris eum, & totâ tribulatione anime tuae. Et c.*
30. v. 1. 2. & 3. *Si ductus pœnitentia corde sui...
reversus fueris ad Dominum... in toto corde tuo,
& in tota anima tua, redimet Dominus Deus tuus
captivitatem tuam, & miserabitur tui.* 3. Reg. 8.
v. 48. *Si reversi fuerint ad te in universo corde
suo, & tota anima sua... exaudies in celo... &
propitiaberis populo tuo, qui peccavit tibi, & om-
nibus iniquitatibus eorum, quibus prævaricati sunt
in te.* Joël. 2. v. 12. *Convertimini ad me in toto
corde vestro. Et alibi sæpius.*

325 **I**dem docent Patres, Cyprianus in lib. de lapsis:
*Convertatur ad Dominum mente totâ... Ad
Dominum toto corde redeamus.* Cæsarius hom. 1.
*Principalia mala ingenti rugitu, & gemitu, & fon-
te indigent lacrymarum... oportet, sicut super
mortuum conclamatum, ita super extinctam ani-
mam dari plantatus: & quomodo solet mater orbata
super amissione unici filii sui fracto pectore lamen-
tari... necesse est super hanc unquam, macrone
confissam, totum pondus doloris effundi.* S. Thomas
Supplem. q. 3. a. 1. *Peccatum, quod à fine ultimo
averit, super omnia displicere debet, ex toto proinde
corde. Eodem modo loquuntur cæteri.*

326 **S**i peccator pœnitere debeat ex toto, adedque
pleno corde: per consequens pœnitere debet ex plea-
na voluntate. Cùmque pœnitentia ita demum præ-
paret ad remissionem peccatorum, si novæ vitæ propo-
situm, & veteris odium continet, uti Tridenti-
num definit sess. 14. c. 1. sicut ipsa esse debet ex
toto corde, plenaque aded voluntate; sic vitæ ve-
teris odium, & novæ propositum esse debet ex
toto corde, & plena voluntate. Non enim ex to-
to corde pœnitet, qui ex toto corde vitam vete-
rem non odit, novamque ex toto corde non pro-
mittit. Et nisi voluntas toto corde peccatum ode-
rit, illudque peccator plenâ atque integrâ volun-
tate cavere velit, peccandi voluntatem ex toto
non abjicit (quod tamen ad contritionem, etiam
imperfectam, requirit idem Concilium, cum di-
cit ibidem c. 4. quod per eam, si voluntatem pec-
candi excludat... pœnitens... viam sibi ad ju-
sticiam parat) quandoquidem voluntas, seu amor
peccati ex toto non abjicitur, nisi per actum con-
trarium, atque incompatibilem cum tali volun-
tate & amore. Voluntas autem semiplena non pec-
candi, odiumque peccati semiplenum duntaxat,
secum compatitur amorem & voluntatem pecca-
ti; quemadmodum voluntas semiplena surgendi,
in pigro, secum compatitur voluntatem non sur-
gendi, juxta illud: *Vult, & non vult piger.*

327 **U**nde Augustinus lib. 8. Confess. tria docet.
1.º. se ex toto non abruptisse voluntatem & amo-
rem peccati, quamdiu solum habuit semiplenam
voluntatem non peccandi, seque Deo dandi. 2.º.
duas in se contrarias fuisse voluntates, quamdiu
voluntas ipsius se ad Deum convertendi semiple-
na permanit; unam scilicet peccandi, alteram
peccato valedicendi. 3.º. voluntatem peccato va-
ledicendi tamdiu manifeste inefficacem, sive abs-
que effectu, quamdiu plenè, integrè & ex toto id
non voluit. Postquam enim dixisset, se voluisse
convertere se ad Deum, ipsique fervire, cap. 5.
sic loquitur: *Sed velle meum tenebat inimicus,
& inde (id est per eam quam contraxeram pec-
candi consuetudinem) mihi catenam fecerat, &
confirinxerat me... Voluntas autem nova, quæ mi-*
Tom. III.

hi esse cœperat, ut te gratis colerem, fraique te
vellem, Deus... nondum erat idonea ad superan-
dam priorem, vetustate roboratam. Ita dua vo-
luntates meæ, una vetus, alia nova; illa carnalis,
ista spiritualis, confingebant inter se, atque discor-
dando dissipabant animam meam... Cogitationes,
quibus meditabar in te, similes erant conatibus ex-
pergisci voluntium, qui tamen superati soporis al-
titudine renerguntur. Capite verò 8. sic profequitur:
*In illa grandi rixa interioris domus meæ...
ego fremebam spiritu, indignans turbulentissimâ in-
dignatione, quod non irem in placitum & pacium
tecum, Deus meus. Quia tamen indignatio illa non-
dum plena erat & integra, nondum ex toto con-
trariam excluderat voluntatem. Volebat quidem
Augustinus peccato ex toto valedicere, seque to-
tum Deo dare; sed ex toto non fiebat quod volebat,
quia ex toto non volebat, prout manifestè declarat
c. 9. Unde hoc monstrum, & quare istud? Imperat ani-
mus corpori, & paratur statim; imperat animus sibi,
& resistitur... imperat animus, ut plenè velit animus,
& non fit quod imperat... Quare? Rationem
subjungit dicens: *sed non ex toto vult, non ex to-
to imperat... ideo non est quod imperat.* Unde
infert: *non igitur monstrum, partim velle, partim
nolle; sed ægrotatio animi est: quia non totus assur-
git, veritate sublevatus, consuetudine prægrava-
tus. Et ideo sunt due voluntates; quia una earum
tota non est; & hoc adest alteri, quod deest alteri.*
Sic ægrotabam (addit cap. 11.) donec per plenam
peccato valedicendi voluntatem, abrupteretur
totum quod supererat de voluntate peccandi, quo
jam exiguo tenebar, &c. Qualiter verò id factum
sit, ibi & cap. seq. ostendit.*

328 **C**ertissimum proinde est quod ad abjiciendam
ex toto peccandi voluntatem, necessaria sit plena
& integra non peccandi voluntas, plenaque & ca-
pitalis à peccato averfio. Eam quippe requiri ad
veniam in Sacramento recipiendam, constat tum
ex laudatis Oraculis sacris, tum ex SS. Doctoribus,
tum ex Tridentino citato, tum ex perpetuo
Ecclesiæ sensu. Utpote quæ per undecim vel duo-
decim sæcula pœnitentium voluntatem, eorum-
demque à peccato averfionem, nec tot laboribus,
humiliationibusque, nec tanto temporis spatio
explorasset, si ad contritionem cum Sacramento
sufficientem non peccandi voluntatem plenam &
fortem non requisisset, sed semiplenam ac debi-
lem sufficere censuisset; si etiam non requisisset
plenum & capitale peccati odium, sed sufficere
credidisset debile ac semiplenum.

CAPUT XXVI.

*Explicatur peccatoris plena conversio, ostendi-
turque quod sit totus hominis interioris
exteriorisque mutatio.*

Quid sit peccatoris plena conversio, non ex 329
Novitiorum juniorum Casuistarum placitis, sed
ex sacris Litteris, & Theologia Sanctorum disce-
re nos oportet. Ex sacris verò Litteris n. 324. ci-
tatis, doctrinaque Sanctorum, plena peccatoris
conversio rectè definitur, transitus ab amore præ-
dominante creaturæ ad amorem prædominantem
Dei, quo peccator interius exteriorisque totus im-
mutatur: interius per odium detestationemque
peccati; exterius per illius fugam, novamque vi-
tam, legi Dei conformem. Per quid enim homo
fit peccator, nisi per amorem prædominantem
creaturæ, quo creaturam præfert Deo, magis
amans creaturam frui, quam Deo, sicque Dei amo-
rem abjiciendo ne regnet in corde ipsius, juxta
illud 1. Reg. 8. *Me abjecerunt, ne regnem super
eos.* Et Hierem. 2. *Me dereliquerunt fontem aquæ*
li 2

viva, & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, &c. Et Luc. 19. *Nolumus hunc regnare super nos?* Atqui omnis conversio mutationem format in oppositum. Mutari ergo in amorem oppositum debet amor peccatoris, ut plene convertatur. Igitur mutari debet in amorem predominantem Dei, prout divina Scriptura requirit in locis allegatis, dum ad conversionem requirit *toto corde Deum querere, in toto corde reverti ad Dominum, &c.* Neque enim toto corde Deum querit, nisi qui toto corde amat. Siquidem corde Deus non queritur nisi amando; toto proinde corde non queritur nisi toto corde amando, quod est amore predominantem amare. Ergo plena peccatoris conversio recte definitur, *transitus ab amore predominante creaturae, ad amorem predominantem Dei.* Idem vero additur, *quo peccator interioris exteriorisque totus immutatur, &c.* Quia & hoc ad plenam conversionem peccatoris divina Scriptura requirit. Isaia namque 1. dicitur: *Lavamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis* (ibi mutatio est interioris hominis) *quiescite agere perverse, discite bene facere, querite iudicium, subvenite oppresso, iudicate pupillo, defendite viduam* (qui contrarium ante faciebatis) *hic mutatio hominis exterioris.* Similiter Hierem. 4. *Circumcidimini Domino, & auferte praeputium cordium vestrorum* (ecce mutatio interior) *... accingite vos ciliciis, plangite & ululate, &c.* ecce mutatio exterior. Ezech. 18. *Convertimini, & agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris... projicite à vobis omnes praevaricationes vestras, in quibus praevaricati estis.* Sicque mutare vitam; sed *ante omnia facite vobis cor novum, & spiritum novum*: quia ad cor novum, nova vita sequitur, sicut & ad plenam mutationem interioris hominis, plena mutatio hominis exterioris.

332 Ante Prophetas istos Samuel 1. Reg. 7. dixerat: *In toto corde vestro revertimini ad Dominum (& sic mutae cor) auferte Deos alienos de medio vestrum, Baalim & Astaroth;* hoc pacto mutant vitam exteriorem. Ubi ergo plena conversio, ibi totius hominis, interioris exteriorisque mutatio. Idque aperte etiam insinuat Apostolus Rom. 6. dum peccatores conversos, seu potius eorum conversionem describens, exemplo Christi per Resurrectionem transeuntis de morte ad vitam, eos hortatur ut similiter transeant à peccato ad iustitiam, & ut peccatum, sive amor predominantem creaturae in ipsis amplius non dominetur: *Christus enim resurgens à mortuis, jam non moritur; mors illi ultra non dominabitur.* Et qui mortui sumus peccato, quomodo adhuc vivemus in illo? *Consepulti enim sumus cum Christo per baptismum in mortem, ut quomodo Christus surrexit à mortuis... ita & nos in novitate vitae ambulemus... Hoc scientes, quia vetus homo noster, interior & exterior, crucifixus est, ut destruat opus peccati, & ultra non serviamus peccato... scientes quod Christus resurgens ex mortuis, jam non moritur; mors illi ultra non dominabitur... Ita & vos existimate mortuos quidem peccato, viventes autem Deo... Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, id est exteriori homine, ut obedatis concupiscentiis ejus. Sed sicut exhibuistis membra vestra servire immunditiae, & iniquitati ad iniquitatem; ita nunc exhibete membra vestra servire iustitiae in sanctificationem.*

333 Et ratio idipsum confirmat: quia ut peccator plene convertatur, debet ei amarum sapere in animo, quod ante dulcissimum sapiebat; & quod oblectabat in corpore, in mente jam cruciet, ut Augustinus, & alii Patres docent. Exempli gratia, ut homo impudicitiae vel ebrietati ante deditus plene convertatur, debet ex toto corde dolere

de impudicitiae vel ebrietatibus commissis; eaque ex toto corde detestari & odisse; idcirco toto corde proponere, se quodvis malum subitum potius quam ad pristinas impudicitias vel ebrietates revertatur. Si autem hoc faciat ex toto corde, eo ipso interioris exteriorisque totus est immutatus. Totus namque immutatus est interioris, sive corde & affectu, ut per se patet; jam enim toto corde & affectu detestatur & odit, quod ante toto corde amabat & amplectebatur. Ad totalem vero immutationem cordis, sive affectus principalis & in corde dominantis, ceteri affectus illum consequentes, eique subservientes immutantur. Per consequens voluntas, quae prius de impudicitia vel ebrietate gaudebat, jam de illa toto corde tristatur & dolet: quia illam, quam ante toto corde amabat, toto jam corde detestatur. Fit ergo objectum doloris & tristitiae, quod prius objectum erat gaudii & laetitiae; & contra fit objectum gaudii ac laetitiae, quod ante objectum erat doloris ac tristitiae. Et sic de aliis affectibus. Quia videlicet odio jam habetur & horrori, quod ante diligebatur, & desiderabatur. Fit igitur totalis mutatio amoris, gaudii, doloris, tristitiae, reliquorumque affectuum interiorum. Fit proinde totalis mutatio hominis interioris.

Porro ex mutatione totius hominis interioris sequitur mutatio totius hominis exterioris; mutatio proinde totius vitae. Haec quippe fructus est, effectusque naturalis illius. Quia scilicet homo exterior regitur ab interiori, sequiturque imperium ipsius, dum homo interior plene, sive ex toto imperat, prout n. 327. vidimus. Neque est qui hoc revocare possit in dubium quoad id quod in homine exteriori liberum est ac voluntarium. Cum tota libertas & voluntaritas hominis exterioris, ipsi ab interiori homine proveniat, & appetitus exterior subditus sit imperio appetitus interioris, sicut scriptum est: *Subter se erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius*, Genes. 4. Tunc proinde solum homo exterior non regitur ad imperium hominis interioris, dum ex toto seu plene non imperat, prout Augustinus ibidem docet. Et idem implicite Gregorius dicit, dum 1. 2. in 1. Reg. c. 9. dicit, quod *conversio peccatoris est... in renovatione interioris hominis, cum peccatori, jam divina inspiratione correcto, & malum displicet quod amavit, & bonum placet quod odit.* Quia, ut proxime dixi, ad renovationem interioris hominis, si plena sit, atque ex toto corde, renovatio sequitur hominis exterioris. Quod & amplius confirmat ex dictis cap. 27. & 37. §. 2.

CAPUT XXVII.

Ex sanctis Doctoribus explicatur plena sese emendandi voluntas, ad plenam conversionem requisita.

334 Plena voluntas, juxta sanctos Doctores, Augustinum & Aquinatem, illa est qua fit quod volumus, dum in potestate voluntatis est quod fiat. Quae quidem propositio probatur 1°, quia dum voluntati conjuncta est potestas, nihil obstat, ne fiat quod voluntas vult, nisi quia plene, sive ex toto non vult, prout Augustinus tradit l. 8. Confess. c. 9. *Unde hoc monstrum, & quare istud? Imperat animus corpori... ut moveatur manus, & tanta est facilitas, ut vix à servitio discernatur imperium... Imperat animus sibi... & non fit quod imperat. Audi causam: sed non ex toto vult. Non ergo ex toto imperat. Nam... in tantum non fit quod imperat, in quantum non vult... Non utique plena imperat. Ideo non est quod imperat. Nam si plena esset... jam esset quod imperat.*